

Dosarul nr. 2ra-1607/22 (2-21121545-01-2ra-09112022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător – V. Sanduța

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova,
Galina Stratulat,
Maria Ghervas,
Dumitru Mardari,
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Șcerbatenco Maxim, prin intermediul avocatului Nemerenco Veaceslav,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Șcerbatenco Maxim către Inspectoratul General al Poliției al MAI, intervenient accesoriu agentul constatator Balaur Iurie, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată și repararea prejudiciului material cauzat în cauza contravențională,

împotriva deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției, casată hotărârea din 02 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 13 august 2021, Șcerbatenco Maxim a înaintat cerere de chemare în judecată către Inspectoratul General al Poliției cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 3 500 lei, a prejudiciului moral în mărime de 3 500 lei și încasarea sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 22 septembrie 2020, în jurul orelor 18.00, cet. Șcerbatenco Maxim, deplasându-se cu autoturismul Toyota Land Cruiser Prado, nr. de înmatriculare XXXXX, pe str. Valea Crucii în apropierea de intersecție cu bd. Dacia, a fost stopat de către ofițerul de patrulare Balaur Iurie, angajat al INSP, care i-a comunicat că a efectuat o manevră cu încălcarea regulilor de circulație. La exprimarea dezacordului cu încălcarea comisă, ofițerul a declarat că va întocmi două procese-verbale de sancționare administrativă, unul pentru

efectuarea manevrei cu încălcarea regulilor de circulație rutieră și altul pentru conducerea mijlocului de transport cu încălcarea regulilor de folosire a centurii de siguranță.

Pe cazul dat, de către agentul constatator, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 05103404, prin care cet. Șcerbatenco Maxim a fost atras la răspundere contravențională conform art. 235 alin. (1) din Codul contravențional pentru faptul precum că în timpul conducerii autoturismului nu avea centura de siguranță cuplată și prin decizie a fost sancționat cu amendă în mărime de 9 u. c. (450 lei) și cu 3 puncte de penalizare.

Șcerbatenco Maxim nu a fost de acord cu decizia adoptată, or în timpul deplasării avea centura de siguranță cuplată, iar concluzia agentului constatator o considera una ilegală. Respectiv, a apelat la serviciile avocatului Nemerenco Veaceslav pentru a contesta procesul-verbal întocmit în privința sa.

La 07 octombrie 2020, avocatul Nemerenco Veaceslav a depus o contestație, solicitând anularea deciziei de sancționare și încetarea procesului contravențional pe motiv ca nu există faptul contravenției.

La 22 februarie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana a admis contestația depusă de Șcerbatenco Maxim, prin intermediul avocatului Nemerenco Veaceslav, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria nr. MAI 05103404 din 22 septembrie 2020, întocmit de către agentul constatator din cadrul DP „Centru” al Inspectoratului National de Securitate Publică al IGP, Balaur Iurie, în baza art. 235 alin. (1) din Codul contravențional, cât și a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale și s-a anulat procesul-verbal cu privire la contravenție.

Hotărârea nominalizată a fost contestată cu recurs de către reprezentantul agentului constatator a INSP al Inspectoratului General de Poliție, Balaur Iurie.

La 11 mai 2021, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău a dispus respingerea recursului agentului constatator și menținerea fără modificări a hotărârii din 22 februarie 2021.

Reclamantul consideră că prin acțiunile organului de constatare, acțiuni îndreptate spre atragerea ilegală la răspundere contravențională, i-au fost cauzate prejudicii materiale și morale. Prejudiciul material constă din suma achitată pentru serviciile de asistență juridică din partea avocatului în mărime de 3 500 (trei mii cinci sute) lei 00 bani, fapt ce se confirmă prin bonul de plată nr. 332601 din 06 octombrie 2020, bon de plată eliberat de Cabinetul Avocatului Veaceslav Nemerenco. Potrivit reclamantului, cheltuielile de asistență juridică suportate de el în cadrul examinării cauzei contravenționale în sumă de 3 500 (trei mii cinci sute) lei 00 bani sunt reale, necesare și rezonabile. Părțile au convenit asupra unu tarif fix, care este sub limita recomandării Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova, recomandări aprobate prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012 privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică.

Astfel, reclamantul consideră că acțiunile ilegale ale organului de constatare i-au provocat cheltuieli materiale și prejudicii morale manifestate prin frustrare, emoții negative, suferințe psihice, stres, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, dificultăți, demoralizare, descurajare, etc. Prejudiciul moral și material este în directă legătură cu acțiunea ilegală a angajatului IGP, care a acționat vădit ilegal, ignorând intenționat prevederile legislației în vigoare și a întocmit în privința lui Șcerbatenco Maxim un proces-verbal cu privire la contravenție.

Ulterior, reprezentantul reclamantului Șcerbatenco Maxim, avocatul Nemerenco Veaceslav, a înaintat o cerere de micșorare a cuantumului pretențiilor, solicitând încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de asistență juridică în prezenta cauză.

Prin hotărârea din 02 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă integral și s-au încasat de la Inspectoratul General al Poliției al MAI în beneficiul lui Șcerbatenco Maxim cheltuielile de asistență juridică în cauza contravențională în sumă de 3500 (trei mii cinci sute) lei și cheltuielile de asistență juridică în prezenta cauză în sumă de 5000 (cinci mii) lei.

Prin decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției, casată hotărârea din 02 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că Inspectoratul General al Poliției nu poate fi de sine stătător subiect în raportul obligațional de răspundere civilă. Respectiv, instanța de apel a conchis că acțiunea înaintată de Șcerbatenco Maxim a fost îndreptată împotriva unui pârât necorespunzător.

La 24 octombrie 2022, Șcerbatenco Maxim, prin intermediul avocatului Nemerenco Veaceslav, a declarat recurs asupra deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a interpretat și aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La 18 noiembrie 2022, Inspectoratul General al Poliției a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând considerarea acesteia ca fiind inadmisibilă.

Prin încheierea din 07 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Șcerbatenco Maxim, prin intermediul avocatului Nemerenco Veaceslav, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 30 iunie 2022 și expeditată participanților la proces la 07 octombrie 2022 (f.d. 101). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 24 octombrie 2022, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Șcerbatenco Maxim, prin intermediul avocatului Nemerenco Veaceslav, și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în urma examinării recursului, instanța de recurs emite o decizie care rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră a fi emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Examinând conținutul deciziei din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel a interpretat eronat normele aplicabile speței, ceea ce a dus la formularea eronată a concluziilor cu privire la determinarea pârâtului corespunzător în litigiul dedus judecății. Totodată decizia supusă recursului conține constatări și concluzii contradictorii.

Suplimentar, Colegiul lărgit menționează faptul că instanța de apel nu a examinat cererea de apel în fond, limitându-se doar la concluzia că acțiunea a fost înaintată față de un pârât necorespunzător.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei și probele prezentate în acest sens. În conformitate cu art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. De asemenea, instanța trebuie să examineze litigiul sub toate aspectele. Potrivit principiilor CtEDO, toate părțile în proces trebuie auzite. Astfel, fiecare hotărâre judecătorească urmează a fi motivată prin prisma aprecierii tuturor argumentelor și contraargumentelor formulate de către participanții la proces.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătorec trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres

la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce, în speță, lipsește. Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Instanța de recurs constată că, de fapt, Curtea de Apel Chișinău a menționat în decizia sa că persoana în privința căreia a fost pornit proces contravențional are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate de agentul constatator din cadrul Inspectoratului Național de securitate publică prin sancționarea ilicită cu amendă contravențională, însă din contul bugetului instituției care are personalitate juridică și poate fi subiect a raportului obligațional de răspundere pentru prejudiciul cauzat.

Respectiv, concluzionând asupra admiterii cererii de apel și casării hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău s-a referit doar la aspectele ce țin de calitatea de pârât în prezentul litigiu.

În acest sens, instanța de apel a reținut prevederile art. 12 alin. (1) din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, potrivit căruia *Inspectoratul General al Poliției* reprezintă unitatea centrală de administrare și control a Poliției, *cu statut de persoană juridică* și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Totodată, instanța de apel a reținut și prevederile pct. 3 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, potrivit căruia Inspectoratul reprezintă unitatea centrală de administrare și control al Poliției, cu statut de persoană juridică de drept public, având competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

În conformitate cu art.14 al Legii nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate.

Conform regulamentului privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 547 din 12 noiembrie 2019, între subdiviziunile subordonate și Inspectoratului General se stabilesc relații de subordonare, care reflectă transmiterea sarcinilor și raportarea modului de realizare a acestora pe poziție ierarhică.

Astfel, reieșind din toate aceste prevederi normative, și ținând cont de faptul că Șcerbatenco Maxim a indicat în acțiunea sa în calitate de pârât Inspectoratul General al Poliției, instanța de apel a concluzionat totuși că reclamantul s-a adresat cu acțiune către un pârât necorespunzător, ceea ce constituie o concluzie contrară

circumstanțelor stabilite de Curtea de Apel Chișinău și normelor de drept la care aceasta a făcut trimitere în decizia sa.

Reieșind din cele expuse supra, instanța de recurs conchide că instanța de apel a stabilit incorect pârâțul pe marginea litigiului și, din aceste considerente, nu a examinat cererea de apel în fond.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite prezenta cauză civilă spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală, reieșind din toate circumstanțele reale și esențiale ale cauzei. De asemenea, instanța urmează să indice cu suficientă claritate motivele pentru care acceptă sau respinge probele prezentate de către participanții la proces, dându-le o apreciere corespunzătoare.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Șcerbatenco Maxim, prin intermediul avocatului Nemerenco Veaceslav.

Se casează decizia din 30 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Șcerbatenco Maxim către Inspectoratul General al Poliției al MAI, intervenient accesoriu agentul constatator Balaur Iurie, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată și repararea prejudiciului material cauzat în cauza contravențională, și se remite pricina spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Maria Ghervas,

Dumitru Mardari,

Victor Burduh